

Ideeën genereren met het Disney-model

Walt Disney ontwikkelde de onderstaande rollen om zijn team aan te sporen tot creatief denken. Probeer elke rol eens om je creativiteit aan te wakkeren:

- ✓ **Dromer.** Laat je fantasie de vrije loop en verken alle mogelijkheden. Geen beperkingen, geen grenzen.
- ✓ **Realist.** Zet beide voeten weer stevig op de grond en denk na over de haalbaarheid van je idee. Is het echt mogelijk?
- ✓ **Criticus (oorspronkelijk de bederver).** Wees voor jezelf de hardvochtigste criticus die je je kunt voorstellen. Als je zelf de fouten in je idee niet ontdekt, vindt je publiek ze wel.

Creatief leven zoals Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci wordt algemeen gezien als een van de creatiefste individuen aller tijden. De principes die hij voor zijn eigen levenswijze had opgesteld, zijn nauwgezet opgetekend in zijn dagboeken. Ze vormen een inspirerende leidraad voor een bevredigend creatief leven.

Leonardo da Vinci had zeven principes voor een creatief leven. Deze zijn:

- ✓ **Nieuwsgierigheid.** Wees onverzadigbaar nieuwsgierig en blijf continu leren. Houd een dagboek bij waarin je je bevindingen opschrijft.
- ✓ **Bewijs.** Test je kennis door ervaringen. Volhard en leer van je fouten.
- ✓ **Zintuigen.** Ontwikkel voortdurend je zintuigen als manier om je ervaringen te verlevendigen.
- ✓ **Ambigüiteit.** Omarm ambigüiteit, tegenspraak en paradox. Er is niets mis mee om met onduidelijkheid en conflicterende ideeën te leven.
- ✓ **Kunst/wetenschap.** Houd kunst en wetenschap in balans. Gebruik logica en fantasie.
- ✓ **Sensualiteit.** Ontwikkel gratie, fitheid en evenwicht. Perfecte geest-lichaamcoördinatie en tweehandigheid.
- ✓ **Verbanden.** Erken en waardeer dat alles verband met elkaar houdt.

Creatief denken met SCAMPER

SCAMPER is een van de nuttigste technieken in de gereedschapskist voor creatief denken. De techniek wordt veel gebruikt bij allerlei verschillende scenario's voor creatief denken, van probleemoplossing tot het genereren van ideeën.

SCAMPER biedt je zeven manieren om creatief te denken. Je kunt deze afzonderlijk maar ook samen verkennen:

- ✓ **Substitute (Vervang).** Vervang het ene door het andere. Beperk je hierbij niet tot logische keuzen, maar kies ook onwaarschijnlijke, vreemde of zelfs belachelijke plaatsvervangers.
- ✓ **Combine (Combineer).** Meng verschillende ingrediënten op frisse, vernieuwende manieren. Laat je ook hier niet beperken door logica.
- ✓ **Adapt (Verander).** Verander een, meerdere of alle variabelen. Verander de functie zodat één aspect een andere rol krijgt.
- ✓ **Modify (Pas aan).** Maak kenmerken duidelijker of minder duidelijk. Pas de grootte, vorm of functie aan. Voel je vrij om met de resultaten te spelen.
- ✓ **Put to another use (Pas op andere wijze toe).** Verzin voor alles een andere functie. Bedenk hoe je iedere variabele anders kunt gebruiken.
- ✓ **Eliminate (Elimineer).** Verminder of vereenvoudig elementen of laat ze volledig weg. Werkt het nog steeds? Kun je door jouw veranderingen andere toepassingen bedenken?
- ✓ **Reverse (Draai om).** Zet het product of concept ondersteboven. Wat gebeurt er als je het vanuit dit nieuwe gezichtspunt bekijkt?

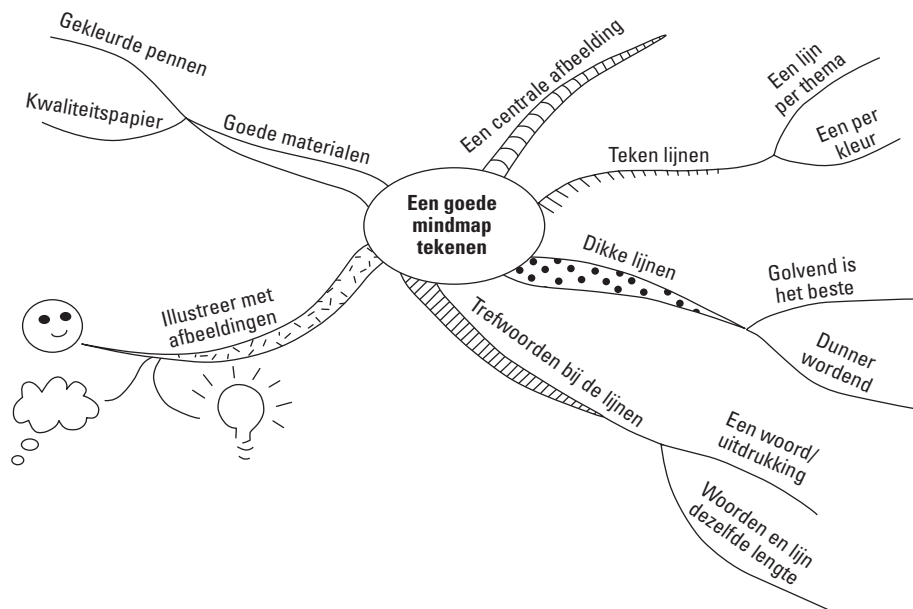
Mindmaptips gebruiken voor creatief denken

Mindmaps zijn met hun spinachtige vormen en vele kleuren tegenwoordig een bekend verschijnsel. Je kunt mindmaps in veel situaties gebruiken, van het organiseren van feiten tot creatief denken.

Via de onderstaande stappen maak je een goede mindmap voor de beste resultaten van je creatieve denkproces:

1. Gebruik papier van een goede kwaliteit en neem verschillende kleuren pennen. Leg het papier overdwars (liggend).
2. Begin met een enkele afbeelding van je onderwerp, midden op de pagina.
3. Teken enkele lijnen vanuit de centrale afbeelding naar buiten. Gebruik voor ieder thema een andere kleur.
4. Teken dikke lijnen vanuit het centrum en maak ze dunner als je bij de subtakken komt. Golvende lijnen zijn creatiever en beter te onthouden.
5. Schrijf je trefwoorden bij de lijnen, één woord of uitdrukking per tak. Maak de tak even lang als het woord.
6. Illustreer je map met afbeeldingen.

In de afbeelding zie je een voorbeeld van een mindmap die volgens de bovenstaande stappen is opgesteld.

Vijf stappen naar creatief denken: de techniek van Young

Dit betrouwbare proces is ontwikkeld door reclamegoeroe James Webb Young. Het is een hulpmiddel dat veel wordt gebruikt, met name in situaties waarin problemen moeten worden opgelost:

- Onderzoek wat je al weet: verken het onderwerp grondig en verzamel al je ideeën.
- Verwerk de informatie: voeg alle informatie samen die je in stap 1 hebt verzameld en beoordeel deze.
- Laat het vallen! Zet het probleem aan de kant en ga iets anders doen tot stap 4 zich aandient.
- Wacht tot een idee in je opkomt: vaak komt opeens een onverwacht positief resultaat naar boven.
- Beoordeel je idee opnieuw: bekijk het resultaat objectief.

Creatief denken voor Dummies

David Cox

BBNC
uitgevers

Amersfoort, 2015

Vertaling van: *Creative Thinking For Dummies*
Indianapolis, Indiana: John Wiley & Sons, Inc., 2013
ISBN: 978-90-453-5099-8
NUR: 801
Trefw.: creatief denken, management

Dit is een uitgave van BBNC uitgevers bv, Amersfoort
www.bbnc.nl
www.dummies.nl

Vertaling: Leontien Spoorenberg voor Fontline
Redactie: Wilma Eras, Fontline
Zetwerk en omslag: Imago Mediabuilders, Amersfoort
Omslagbeeld: © Shutterstock
Druk- en bindwerk: Ten Brink bv, Meppel

© Copyright 2015 BBNC uitgevers bv, Amersfoort voor de Nederlandstalige editie.

Originele Engelstalige uitgave Copyright © 2013 John Wiley & Sons, Inc. Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van verveelvoudigen, geheel of gedeeltelijk, in enige vorm of op enige wijze. Deze uitgave is tot stand gekomen in overeenkomst met John Wiley & Sons, Inc. For Dummies®, Voor Dummies®, Dummies Man® en gerelateerde kenmerken zijn handelsmerken of geregistreerde handelsmerken van John Wiley & Sons, Inc. in de Verenigde Staten en/of andere landen. Gebruikt met toestemming.

Original English language edition Copyright © 2013 John Wiley & Sons, Inc. All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form. This translation was published by arrangement with the original publisher, John Wiley & Sons, Inc. For Dummies®, Dummies Man® and related trade dress are trademarks or registered trademarks of John Wiley & Sons, Inc. in the United States and/or other countries. Used by permission.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatie- of andere werken (artikel 16 Auteurswet 1912), in welke vorm dan ook, dient men zich tot de uitgever te wenden. Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kunnen noch de redactie, noch de auteurs, noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

Inhoud in vogelvlucht

Inleiding	1
Deel I: De basis: creativiteit begrijpen	5
Hoofdstuk 1: Wat is creativiteit?	7
Hoofdstuk 2: Leven in een wereld vol creativiteit	25
Hoofdstuk 3: Creatieve denkwijzen verkennen	47
Deel II: Voorbereiding: een creatieve gemoedstoestand ontwikkelen	71
Hoofdstuk 4: Voorbereiden op creativiteit.....	73
Hoofdstuk 5: Creatieve toewijding.....	95
Deel III: Creatief aan de slag: de praktische kant	117
Hoofdstuk 6: Je denkpatroon veranderen met creatief denken	119
Hoofdstuk 7: Je geest openstellen met technieken voor creatief denken	145
Hoofdstuk 8: Het antwoord benaderen: creatieve probleemoplossing.....	175
Hoofdstuk 9: Creatief spelen.....	197
Deel IV: Creativiteit toepassen op je eigen leven	225
Hoofdstuk 10: Een creatief leven leiden	227
Hoofdstuk 11: Kinderen en creativiteit.....	249
Hoofdstuk 12: Creatief werken.....	267
Hoofdstuk 13: Creativiteit in je privéleven verweven.....	289
Deel V: Het deel van de tientallen	311
Hoofdstuk 14: Tien fantastische manieren om creatief te worden	313
Hoofdstuk 15: Tien eikeltjes die uitgroeiden tot gigantische.....	319
Hoofdstuk 16: Tien (plus drie) boeken die je moet lezen.....	327
Hoofdstuk 17: Tien inspirerende creatieve bedrijven.....	335
Hoofdstuk 18: Tien uitzonderlijk creatieve individuen.....	343
Index	351

Over de auteur

Na eerst te hebben gekozen voor een studie aan de kunstacademie, studeerde David later af in de psychologie en werd hij klinisch psycholoog in Oxford voor hij overstapte naar de zakenwereld waar hij werkte als consultant voor reclamebureaus en hun klanten. Gedreven door de interesse die hij al als student toonde, ontwikkelde David zich tot wereldwijd erkend expert op het gebied van creativiteit en innovatie. Naast zijn achtergrond in de kunst en klinische psychologie is David gekozen tot Fellow van het Engelse Chartered Institute of Marketing en geeft hij les in NLP. Ook was hij voorzitter en gastspreker bij veel internationale conferenties en seminars.

Dankbetuiging

Hierbij bedank ik Kerry Laundon voor de opdracht dit boek te schrijven en dank ik alle vrienden, klanten en mentoren die me hebben geholpen.

Inleiding

Of je nu een tijdmachine wilt ontwerpen of wilt experimenteren met een nieuw recept, je denkt creatief. Creatief denken maakt integraal onderdeel uit van het proces, van de waanzinnigste uitvinding tot het meest alledaagse huishoudelijke klusje.

Van jongs af aan denk je creatief. Al langer dan je je kunt herinneren, ben je de wereld aan het ontdekken en slimme manieren aan het ontwikkelen om de problemen die je hierbij tegenkomt het hoofd te bieden.

Creatief denken maakt integraal onderdeel uit van ons wezen. Als je niet creatief kunt denken, komt dit doordat je het creatieve vuur in je hebt laten uitgaan. Maar dit vuurtje kan eenvoudig weer worden opgestookt en dat is precies waar dit boek voor is bedoeld.

De Engelse dagboekschrijver Samuel Pepys zei ooit: 'Wie Londen moe is, is het leven moe.' Creativiteit is het Londen van de gedachten. En creatief denken is het mechanisme dat je de energie geeft dit te ontdekken. Kinderen zijn grenzeloos nieuwsgierig; door als volwassene nieuwsgierig te zijn naar de wereld om ons heen, kunnen we onze creativiteit nieuw leven inblazen.

Over dit boek

Dit boek gaat over creatief denken. Je denkt al creatief als je een nieuwe uitdaging aangaat, zoals het oplossen van een probleem waarbij genialiteit of een nieuwe invalshoek nodig is, of waarvoor je iets nieuws moet bedenken. Of misschien wil je de situatie gewoon vanuit een nieuw perspectief bekijken. Iedere keer dat creatief denken om de hoek komt kijken, doe je iets wat je nog niet eerder hebt gedaan, of begeef je je op terrein waar je niet eerder bent geweest.

Creatief denken is onmiskenbaar in iedereen aanwezig. Het is een onderdeel van het rijke repertoire van je fantastische brein. Iedereen onderneemt op een gegeven moment de ontdekkingsreis die creatief denken heet, al reist de een verder dan de ander. Dit boek is bedoeld als wegwijzer.

Het wiel, de bijl en de kunst om vuur te maken, komen allemaal voort uit creatieve daden. Ze bevestigen dat creativiteit met de mensheid is verweven. Elk van deze uitvindingen was het resultaat van een creatieve gedachte.

Ervoeren deze uitvinders datzelfde moment van verlichting als wanneer de puzzelstukjes op hun plek vallen en je de oplossing gevonden hebt? Doorliepen zij hetzelfde creatieve proces en kwamen ze dankzij geïnspireerde gedachten

op de oplossing? Of werkten ze samen als team, rondstrooiend met ideeën? We zullen het nooit weten, maar het proces van creatief denken dat mogelijk heeft bijgedragen aan die vroege uitvindingen is vandaag de dag nog voor iedereen beschikbaar.

Naast taal is creativiteit een van de kenmerken die ons onderscheidt. In het dagelijks leven denk je al creatief. En hoe creatief je nu ook bent, in dit boek vind je manieren om je creatieve gaven verder te ontwikkelen en verfijnen.

Dit boek zit vol mensen. Individuen die het allemaal al hebben meegemaakt vormen de bron van de meeste voorbeelden. Ik verontschuldig me hier niet voor, omdat creatief denken een uiterst persoonlijke ervaring is. Bij creativiteit gaat het om mensen en wat ze kunnen.

Conventies in dit boek

Om het lezen te vergemakkelijken, gebruik ik de volgende conventies:

- ✓ *Cursief* benadrukt nieuwe woorden of termen die ik uitleg.
- ✓ **Vette** tekst geeft het belangrijkste deel van een opsomming aan.

Wat je niet hoeft te lezen

Ik hoop dat je echt alles tussen de voor- en achterkaft wilt lezen, maar als je wilt, kun je een paar dingen overslaan:

- ✓ **Kaderteksten.** Dit zijn de grijze tekstvakken die je links en rechts in het boek tegenkomt. Hier worden enkele interessante verhalen en waarnemingen behandeld, maar ze zijn geen essentieel onderdeel van het boek.
- ✓ **De auteursrechtpagina.** Ik vrees dat je op deze pagina niets creatiefs zult vinden. De inhoud draagt dan ook niet bij aan je creatieve ontwikkeling.
- ✓ **Tekst met het pictogram technische info.** Deze informatie gaat over de pietluttigheden waarin je misschien wel bent geïnteresseerd... maar misschien ook niet.

Veronderstellingen over jou

Ik ben ervan uitgegaan dat je dit boek leest omdat je van nature een creatief mens bent en graag wilt weten wat creatief denken is en hoe het werkt. Hopelijk klinkt het niet arrogant dat ik hierbij ook van het volgende ben uitgegaan:

- ✓ Je weet dat je al creatief bent en je wilt graag meer hulpmiddelen en technieken leren.
- ✓ Je wilt graag nog creatiever worden.
- ✓ Je wilt graag leren hoe andere creatieve personen denken en zich gedragen.
- ✓ Je wilt creatief denken graag integreren in je werk, studie en leven.

Hoe dit boek is opgebouwd

Dit boek is onderverdeeld in vijf delen, die samen 18 hoofdstukken omvatten. Alle koppen zijn opgenomen in de inhoudsopgave, zodat je snel en eenvoudig die delen kunt vinden waar jij iets aan hebt.

Deel I: De basis: creativiteit begrijpen

Je leeft al in een creatieve wereld, waarin je je eigen creativiteit verkent in een overvloed aan creativiteit. Je leert hoe muziek en allerlei andere soorten creativiteit onderdeel uitmaken van je wezen. Je gaat op ontdekkingsreis langs politieke creativiteit. Je neemt een duik in hoe je creatieve brein werkt en graaft in de duistere kant van creativiteit.

Deel II: Voorbereiding: een creatieve gemoedstoestand ontwikkelen

Hier kom je in de juiste stemming voor creatief denken. Je ontdekt hoe je een creatieve denkrichting ontwikkelt en deze centraal stelt. Je verkent de principes van een creatief leven zoals deze zijn vastgesteld door Leonardo da Vinci.

Deel III: Creatief aan de slag: de praktische kant

Dit deel gaat helemaal over de hulpmiddelen en technieken om je te helpen creatief te denken. Je ontdekt hier enkele van de beste hulpmiddelen om je gedachten volledig open te stellen voor het ontwikkelen van ideeën. Je maakt kennis met de processen die je helpen je te concentreren op de oplossingen voor problemen. Je kunt je gedachtegang veranderen met mindmappen, taal en visualisatietechnieken. En ik verken creatief spel.

Deel IV: Creativiteit toepassen op je eigen leven

Hier leer je wat de voordelen zijn van een creatief leven. Je ziet de rol van geluk en humor in creativiteit. Je leert over natuurlijke creativiteit van kinderen. En je neemt je creativiteit mee naar je werk.

Deel V: Het deel van de tientallen

Hier vind je informatie over een aantal belangrijke onderwerpen. Je vindt de beste tips over hoe je creatief wordt. Je ontdekt voorbeelden hoe creatieve denkers van een eikel een eikenboom maakten. Ik laat je kennismaken met een aantal essentiële boeken om je te helpen creatief te denken. En ik licht een tipje van de sluier op van tien inspirerende creatieve bedrijven en personen.

Pictogrammen in dit boek

De pictogrammen in dit boek helpen je nuttige informatie te vinden:

Dit pictogram wordt gebruikt wanneer de alinea nuttige informatie bevat over creatief denken.

Dit pictogram maakt je attent op belangrijke informatie.

Dit pictogram wordt gebruikt om je te waarschuwen voor jargon en technische informatie die je niet per se hoeft te lezen.

Dit pictogram wordt gebruikt om je te waarschuwen voor iets wat je vooral niet moet doen in je enthousiasme om creatief te denken of te doen.

Hoe nu verder

Voor creatief denken moet je het onbekende verkennen. Je kunt dit boek van A tot Z lezen. Maar je kunt je ook alleen verdiepen in de delen die je interesseren en kijken waar je uitkomt.

Door het hele boek bied ik voldoende hints en tips om je te helpen je eigen proces om creatief te denken te verkennen.